

**De bedrijfseconomische en bedrijfsorganisatorische
ontwikkeling van SIMMEREN Schroot B.V.
in relatie tot het optreden van de Gemeente GRONINGEN
in de periode 1986 -- 2005**

Rapport opgesteld door Prof. Dr. J.L. Bouma

juni 2008

1. Inleiding

Simmeren Schroot B.V. te Groningen (in het vervolg aan te duiden als **Simmeren**), zijnde een vennootschap die gericht is op verwerking van schroot (ferro en non ferro), herwinning van grondstoffen (*recycling*) en aanverwante dienstverlening, is in de afgelopen twee decennia ernstig belemmerd in haar voortbestaan en ontwikkeling door het optreden door de Gemeente Groningen (in het vervolg aan te duiden als **Gemeente**). Dit optreden manifesteerde zich zowel in daden als ook in nalatigheden. De ongunstige relatie tussen de Gemeente en Simmeren vloeide voort uit het beleid van de Gemeente dat gericht was op verplaatsing van het bedrijf van Simmeren van de Ulgersmaweg naar een andere locatie binnen of buiten de gemeentegrenzen. De realisatie van dit beleid is door allerlei acties van de Gemeente, en meer nog door het uitblijven hiervan, aanzienlijk vertraagd.

1.1 Samenvatting van de historie

Het eerste contact over de bedrijfsverplaatsing vond plaats in **1986**, toen de heer Jaap Boerema (inmiddels overleden) van de gemeentelijke afdeling Ruimtelijke Ordening, afdeling Grondzaken, aan de directie van Simmeren kwam melden dat het bedrijf diende te worden verwijderd van het terrein aan de Ulgersmaweg. Hiervoor werden enkele redenen naar voren gebracht, te weten:

1. De provincie overwoog het Van Starckenborghkanaal ter plaatse verbreden.
2. De Gemeente wilde de brug ter plaatse verbreden om de binnenstedelijke locatie Ciboga beter te kunnen ontsluiten.
3. De gemeente wilde binnen de huidige zonering van Simmeren woningbouw realiseren. De aanwezigheid van dit bedrijf frustreerde deze mogelijkheden.
4. De aanblik van het bedrijf, liggend aan de aanrij route naar het centrum van de stad, werd als lelijk ervaren.
5. De op korte termijn door Simmeren te verrichten investeringen uit hoofde van de aangescherpte milieuvoorschriften zouden bij eventuele aankoop op een later tijdstip gecompenseerd moeten worden. Derhalve: hoe eerder de locatie aan de Ulgersmaweg verlaten zou worden, hoe beter.
6. Meer in het algemeen was de Gemeente van mening dat Simmeren in haar toenmalige omgeving te veel geluidshinder en verkeersoverlast teweeg bracht.

Simmeren toonde zich in principe bereid om aan het verlangen van de Gemeente gevolg te geven en aan de verhuizing mee te werken..

Als eerste vervolgstap gaf de Gemeente opdracht aan het adviesbureau van de Grontmij tot het opstellen van een rapport met betrekking tot de haalbaarheid en de implicaties van de bedrijfsverplaatsing naar een terrein naast de afvalscheidings-fabriek VAGRON v.o.f. aan het Winschoterdiep, alsmede een raming van de hieraan verbonden kosten.

Toen dit rapport in september **1989** gereed was, bleek dat de grond die de Gemeente ter vervanging van de bestaande locatie in uitzicht had gesteld, niet – zoals gemakshalve was aangenomen – in eigendom van de Gemeente was, doch in eigendom van de Stichting Afvalverwerking Regio Centraal Groningen (ARCG).

De Grontmij had in haar rapport de kosten van de inrichting van dit terrein voor het beoogde doel geschat op NLG 6,3 miljoen (NLG = Nederlandse gulden). Hierbij waren buiten beschouwing gelaten: de investeringen ten behoeve van de te verplaatsen installaties en de hiervoor benodigde funderingsconstructies, alsmede de investeringen ten behoeve van de voor de bedrijfsvoering noodzakelijke opstallen

(kantoren, werkplaatsen, verwerkingshallen, e.d.). Deze “bijkomende” investeringen werden destijds eveneens op ongeveer NLG 6 miljoen geschat. In verband hiermee deelde Mw. A. de Koning (Bureau Bedrijfsleven) in de brief d.d. 9 november 1989 aan Simmeren onder andere mede:

Het is duidelijk dat uw bedrijf deze kosten (bedoeld is: investeringsuitgaven) niet kan opbrengen. Tijdens de bespreking heb ik u duidelijk gemaakt dat de Gemeente Groningen in principe medewerking wil verlenen aan het verplaatsen van uw bedrijf naar het ARCG-terrein, maar ook dat de Gemeente niet in staat zal zijn een forse bijdrage te leveren.

Zij besloot haar brief als volgt:

Alvorens verder met u te overleggen over een concrete uitwerking van een eventuele verplaatsing naar het ARCG-terrein, is het van belang dat er duidelijkheid is over de totale financiering van de verplaatsingsoperatie. Dit aspect is een zaak die uzelf zult moeten (laten) onderzoeken. Een uitgewerkt plan, met daarin opgenomen de dekking van de kosten, zie ik dan ook gaarne tegemoet. Op basis van dit plan kan vervolgens overleg plaatsvinden met verschillende gemeentelijke diensten om de hoogte van een eventuele gemeentelijke bijdrage vast te stellen.

Daarna verliep het overleg stroef en er ontstond er een kat-en-muisspel. Simmeren gaf (medio 1990) aan af te zien van verplaatsing van haar bedrijf en zich te willen richten op het treffen van voorzieningen om te voldoen aan de eisen die de provincie stelt aan de bedrijfsvoering op de locatie Ulgersmaweg. De Gemeente liet voorlopig in het midden of zij eventueel geïnteresseerd zou zijn in de verwerving van dit terrein. Zij stelde dit mede afhankelijk van de eventuele verontreiniging van de bodem. De resultaten van onderzoek hiernaar zouden moeten worden afgewacht.

Daarna brak een periode aan waarin achtereenvolgens verschillende gemeente-functionarissen en instanties zich zouden bemoeien met de betrokken bedrijfsverplaatsing. Zij wekten af en toe de indruk geen weet te hebben van de afspraken die door hun bestuurlijke voorgangers, respectievelijk collega's, reeds met Simmeren waren gemaakt. Deze periode van “om de hete brij heenlopen” beslaat meer dan tien jaren. Er zijn talloze nota's geschreven en verzonden. Er zijn vele afspraken gemaakt en van de zijde van de Gemeente niet nagekomen. Er zijn advocaten en andere adviseurs ingeschakeld, echter zonder tastbaar resultaat. Wel werden er in het roddelcircuit geruchten opgevangen dat “sommigen” met enig leedvermaak uitkeken naar de dag waarop Simmeren onder de druk van de zich opstapelende problemen zou bezwijken, waarmee het betrokken verhuisprobleem de wereld uit zou zijn.

In de jaren negentig manifesteerde zich op het bedrijfsterrein van Simmeren ruimtegebrek. Ter leniging hiervan werden langs de openbare weg bij het bedrijf parkeerstroken aangelegd, zodat vrachtwagencombinaties daar konden staan in afwachting van hun afhandeling. Het kwam regelmatig voor dat chauffeurs in hun wagen moesten overnachten. Dit werd in toenemende mate als probleem ervaren, zulks met het oog op veiligheid en mogelijkheden tot “revitalisering” van het bedrijventerrein.. Er werden daarvoor steeds meer argumenten aangevoerd, die leidden tot het verzoek om een verbod op lang parkeren van overnachtende chauffeurs. Het probleem werd herhaaldelijk geagendeerd in de vergaderingen van de Vereniging Bedrijventerrein Ulgersmaweg/Koningsweg.

Voor de oplossing van de problemen met betrekking tot de opslag- en parkeerruimte kwamen Simmeren en de Gemeente overeen dat Simmeren onder strikte voorwaarden het aan de overzijde van de Ulgersmaweg gelegen terrein (in eigendom van de Gemeente en kadastraal bekend als Gemeente, sectie A, nummer 8275) zou huren. Van deze afspraak werd onder andere mededeling gedaan in de vergadering van de Vereniging Bedrijventerrein Ulgersmaweg/Koningsweg door de heer Ed. de Graaf (van de Dienst ROEZ) in begin **1996**. Van koop en verkoop zou geen sprake kunnen zijn, omdat de Gemeente vreesde het terrein vroeg of laat – in geval van eventuele onteigening – tegen een alsdan hogere prijs zou moeten terugkopen. Voordat deze huurovereenkomst geformaliseerd kon worden, bleek dat door het optreden van een andere functionaris, bij gebrek aan interne communicatie binnen de Dienst ROEZ, het betrokken terrein intussen was verkocht aan Autobedrijf Ceulen en Co. v.o.f. (hierna te noemen **Ceulen**), dat hierop een garagebedrijf wilde stichten. Simmeren trad hierop in contact met Ceulen met het verzoek af te zien van deze koop. Ceulen stemde hiermee in onder de voorwaarde dat het de beschikking zou kunnen krijgen over een welomschreven locatie op het Bedrijventerrein Ulgersmaborg Noordhoek Grondzeil/Bovenstreek en de voorwaarde dat Simmeren Ceulen zou schadeloos stellen voor het verschil in grondprijs tussen de beide locaties, alsmede voor de reeds gemaakte kosten ter voorbereiding van de tot dusver voorgenomen koop. De Gemeente was bereid aan deze “swap” operaties mee te werken en het terrein A 8275 alsnog aan Simmeren te verhuren. Intussen was er al weer een jaar verstreken voordat medio **1998** de huurovereenkomst haar beslag kreeg. De complicaties die de afkoop van Ceulen met zich meebrachten, hebben Simmeren een bedrag van tenminste NLG 50.000,- gekost; een strop die bij ordelijke communicatie binnen de gemeentelijke organen had kunnen worden vermeden

In **1997** kwam er van de kant van de Gemeente weer enige toeschietelijkheid inzake de oplossing van het probleem van de bedrijfsverplaatsing. Zij ontwikkelde plannen tot verbreding/ophoging van de Oosterhamrikbrug. Dit project zou consequenties hebben voor de bedrijfsvoering van Simmeren. Een brief van de Gemeente (directie Projecten, Grond- en Economische Zaken; afdeling Vastgoed) gericht aan Simmeren, d.d. 24 oktober 1997, bevat de volgende zinsneden:

Van gemeentezijde is aangegeven, dat thans in overleg met de provincie een studie wordt verricht naar de mogelijkheden tot het verbreden/ophogen van de Oosterhamrikbrug. Naar schatting zal deze studie circa één jaar gaan vergen alvorens helderheid kan worden gegeven omtrent het al dan niet kunnen verbreden/ophogen van deze brug. Mocht een en ander doorgaan dan zullen wij de eventuele consequenties van deze verbreding/verhoging voor uw bedrijfsvoering nader met u bespreken. Wellicht dat bedrijfsverplaatsing in beeld komt.

Van uw zijde is aangegeven het resultaat van de studie af te wachten. In het kader hiervan bent u bereid te wachten met het verrichten van investeringen in uw bedrijf. De heer Reinke heeft aangegeven dat het in zijn algemeenheid bij aankopen *usance* is dat de verrichte investeringen, voorzover noodzakelijk voor een efficiënte bedrijfsvoering, financieel worden verdisconteerd in de uit te betalen schadeloosstelling. Tevens is van uw zijde aangegeven dat over een andere locatie in Groningen te praten valt echter onder de voorwaarde dat deze aan vergelijkbaar water is gelegen als de huidige locatie. De locatie in Hoogkerk is wat u betreft niet bespreekbaar.

In het antwoord op deze brief scheef de directie van Simmeren op 21 november 1997, dat

... indien een en ander (lees: de betrokken brugverbreding) doorgaat, zulks vrijwel onvermijdelijk tot bedrijfsverplaatsing zal moeten leiden. Ophogen/verbreden van de brug

zal m.i. altijd moeten gebeuren op grond die nu bij Simmeren Schroot in gebruik is. Van de nu door Simmeren Schroot gebruikte terreinen is elke vierkante meter nodig voor een verantwoorde bedrijfsvoering.

Het is correct dat ik van mijn kant heb aangegeven af te willen zien van investeringen, totdat het resultaat van de studie bekend is. Mocht het tot een bedrijfsverplaatsing komen, dan bespaart de gemeente Groningen hierdoor aanzienlijk op de schadeloosstelling. Ik hecht eraan kenbaar te maken dat het afzien van investeringen geen loos gebaar is. Indien er geen sprake zou zijn van een mogelijke bedrijfsverplaatsing, zou Simmeren Schroot in de komende jaren zeker enige investeringen doen. De mogelijkheid doet zich namelijk voor om enkele aangrenzende terreinen te verwerven. Hierdoor zou het mogelijk zijn onze activiteiten te concentreren in Groningen en de locatie Brittil te sluiten. Dat zou een aanzienlijke besparing geven op de operationele kosten. Ook met betrekking tot de inrichting van het huidige terrein stonden reeds enkele investeringen op stapel.

Het afzien van deze investeringen, en dus ook van het rendement hierop tot het eventuele tijdstip van bedrijfsverplaatsing, geeft aan dat ons bedrijf bereid is constructief mee te werken aan een voor alle partijen optimale oplossing. In dat licht moet ook mijn opmerking worden geplaatst dat "over een andere locatie in Groningen te praten valt". Voor alle duidelijkheid: de huidige locatie voldoet uitstekend, en normaal gesproken zouden wij een verplaatsing niet overwegen. Maar als er een goed alternatief voorhanden is en een goede compensatieregeling, dan zijn wij bereid plaats te maken voor andere ontwikkelingen. Overigens zal een alternatieve locatie aan meer eisen moeten voldoen dan de door u genoemde ligging aan vergelijkbaar vaarwater.

Tenslotte wil ik u graag in overweging geven dat het wellicht mogelijk is om op de huidige locatie een oplossing te realiseren die zowel de Oosterhamrikbrug als ook Simmeren Schroot de ruimte geeft. Het zou goed zijn als de werkgroep die nu de studie verricht, opdracht krijgt ook een dergelijke variant te onderzoeken.

Simmeren legde deze briefwisseling voor aan haar rechtskundige raadsman, Mr. J.P. van Stempvoort (van het kantoor Plas & Bossinade). Deze vroeg de dienst RO/EZ om nadere verduidelijking van de door de medewerker Reinke gedane toezegging van "*een goede compensatieregeling*" met betrekking tot het verdisconteren van verrichte investeringen "*voor zover noodzakelijk voor een efficiënte bedrijfsvoering*".

De desbetreffende brief, d.d. 2 december 1997 bevat de volgende passages:

Anders gezegd: cliënte wil niet worden opgezadeld met een bewijslast omtrent de noodzaak voor een efficiënte bedrijfsvoering van welke investering ook en afhankelijk van een *usance* wil zij helemaal niet zijn.

Meer nog: cliënte leeft reeds jaren in de slagschaduw van de gemeentelijke wens tot haar vertrek; zij heeft reeds meermalen overleg gevoerd met de Gemeente omtrent te verrichten investeringen (en daarmee verband houdende vergunningaanvragen, bijvoorbeeld in verband met gewenste verbouwingen), doch evenzovele keren te horen gekregen dat zij er beter aan deed om "even te wachten" in verband met de gemeentelijke plannen met dit terrein, terreinen in de omgeving en op verkeersgebied (de Oosterhamrikbrug).

Met het oog op haar bedrijfsbelangen wil cliënte dan ook bepaald niet geacht worden in haar brief van 21 november j.l. de Gemeente *carte blanche* gegeven te hebben als het gaat om de duur van de door u te verrichten studie: indien het bedrijfsbelang zulks met zich brengt, zal zij daaraan uit de aard der zaak de voorrang geven en zal zij zich eventueel ontslagen achten van haar toezegging om het resultaat van de studie af te wachten. Ik merk dit laatste ook op omdat dit soort studies in de praktijk nog al eens meer tijd pleegt te vergen dan voorzien was, terwijl ook binnen de termijn van "circa één jaar" zich omstandigheden kunnen voordoen die maken dat het niet verantwoord is om langer het resultaat van die studie af te wachten.

Reeds op dit moment wil ik noemen dat cliënte met betrekking tot deze kwestie bereids kosten heeft gemaakt en nog zal moeten maken bij externe adviseurs (accountant, makelaar, ondergetekende (Van Stempvoort)). Cliënte gaat er zonder meer vanuit dat de Gemeente bereid zal zijn die kosten op redelijke basis en naar gebruikelijke tarieven te vergoeden.

De Gemeente reageerde hierop per brief d.d. 21 januari **1998** met ondermeer:

Ingeval uw cliënte besluit investeringen ten behoeve van haar bedrijf te willen verrichten, dan is zij daarin uiteraard geheel vrij. Naar aanleiding van de studie naar de verbreding/verhoging van de Oosterhamrikbrug heeft uw cliënte zelf echter aangegeven te willen wachten op de uitkomst van deze studie, hetgeen de gemeente verstandig voorkomt, aangezien eerst dan wellicht duidelijkheid bestaat of van bedrijfsverplaatsing sprake zou moeten zijn.

Indien de gemeente zou besluiten tot aankoop van het perceel van uw cliënte in verband met een noodzakelijke bedrijfsverplaatsing, dan zal de waarde van de schadeloosstelling worden bepaald aan de hand van maatstaven vastgelegd in de Onteigeningswet, waarbij algemeen gebruikelijk is de investeringen noodzakelijk voor de efficiënte bedrijfsvoering daaronder te begrijpen, zoals ook reeds bij onze brief van 24 oktober 1997 gemeld. Het is echter niet gebruikelijk kosten van externe adviseurs in de schadeloosstelling te begrijpen. De gemeente zal derhalve deze kosten in beginsel niet vergoeden.

Overigens is de gemeente ten behoeve van uw cliënte nog steeds op zoek naar een vervangende locatie in geval van een eventuele bedrijfsverplaatsing.

In het najaar **1999** schreef de heer Frits Kamminga (van RO/EZ) ten behoeve van zijn superieuren een notitie waarin hij memoreerde dat het overleg met betrekking tot de bedrijfsverplaatsing van Simmeren zich al meer dan tien jaar voortsleepte. In deze periode hebben verschillende locaties de revue gepasseerd. Om uiteenlopende redenen vielen telkens de alternatieven af. De heer Kamminga wees vervolgens op een nog niet onderzochte mogelijkheid aan het Winschoterdiep. Na een inventarisatie van hieraan klevende voor- en nadelen (vooral planologische en eigendomsrechtelijke mitsen en maren), vroeg de heer Kamminga toestemming om het onderzoek terzake en om bereidheid de onderhandelingen met Simmeren voort te zetten. Zijn notitie bevat de volgende zinsnede:

De heer Van der Leij (de DGA van Simmeren) is het getouwtrek rond zijn bedrijf meer dan zat en wenst op korte termijn duidelijkheid over een eventuele verplaatsing. Krijgt hij die niet dan gaat hij investeren op de huidige locatie en wil de komende jaren met rust worden gelaten. Gezien de tijdspanne waarin een en ander zich heeft afgespeeld lijkt het ons vanzelfsprekend dat de heer Van der Leij op zeer korte termijn duidelijkheid krijgt over de stappen die wij bereid zijn te zetten in dit proces.

Per brief van 6 maart **2000** nam Mr. P.J. van Stempvoort de briefwisseling die tussen hem (namens Simmeren) en de Gemeente was gevoerd in de periode najaar 1997/voorjaar 1998 (dus twee jaren eerder), weer op met de ontboezeming, die in een op 23 februari 2000 gevoerd onderhoud met de heren Jan Wibier en Frits Kamminga, van RO/EZ, reeds mondeling was geuit:

Cliënte kan het zich niet langer permitteren in de slagschaduw [van een mogelijk vertrek] te blijven opereren en ik heb u dan ook bij deze schriftelijk te bevestigen dat cliënte haar terughoudendheid bij het doen van voor het bedrijf noodzakelijke investeringen, ingaand heden, zal moeten laten varen. Dat betekent uiteraard niet dat zij niet verstandig te werk zal gaan, doch zij kan het zich niet langer permitteren om met welke plannen van de Gemeente ook rekening te houden (zoals de plannen in het kader van het Oosterhamriktracé).

Het moge duidelijk zijn dat cliënte reeds schade heeft geleden door haar welwillende opstelling en terzake reserveer ik mij haar rechten uitdrukkelijk.

Op 25 april 2000 schrijft dezelfde advocaat aan de heer W. Huyink (een nieuwe gesprekspartner namens de dienst RO/EZ):

Niet door betrokkenen persoonlijk – u bent bepaald niet de eerste die zich met de “verplaatsing” van Simmeren Schroot bezig houdt – maar door de Gemeente Groningen als zodanig, is cliënte nu reeds meer dan tien jaar aan het lijntje gehouden. Verscheidene keren zijn, steeds door nieuw ten tonele verschijnende welwillende medewerkers van de dienst RO/EZ, mededelingen gedaan omtrent de *“oplossing die er nu echt komt”*, de *“noodzaak om het op de kortst mogelijke termijn te regelen”* terwijl cliënte met toenemende frequentie zelfs van derden moet horen, *“dat zij zal verhuizen”*.

Deze brief schetste verder opnieuw de onhoudbaarheid van de ontstane situatie:

- personeelsleden zoeken elders (bij de concurrentie) een baan omdat zij voor de toekomst van het bedrijf vrezen; de blijvers verliezen hun motivatie;
- machines haperen regelmatig, bijvoorbeeld: door stagnatie vertoont de grote pers 33% uitval;
- het bedrijf heeft zijn technologisch voorsprong verloren en raakt in dit opzicht achterop in verhouding tot de concurrenten;
- de bankier “doet moeilijk” omdat hij vreest voor de continuïteit van de onderneming;
- het schadebedrag is intussen aanzienlijk opgelopen ten detrimente van het werkkapitaal.

Op grond hiervan vraagt de advocaat:

- een voorschot op de vergoeding van de opgelopen en nader vast te stellen bedrijfs- en ontwikkelingsschade, welk voorschot op korte termijn ware te ontvangen;
- een verklaring ter geruststelling van de bank, inzake onverkorte toepassing van de regels met betrekking tot onteigeningsschade bij verplaatsing van het bedrijf, óók indien deze plaatsvindt direct na investering in bijvoorbeeld zware machinerie;
- een uitnodiging voor een gesprek met de wethouder Koen Schuiling en de gedeputeerde Mark Calon, om uit de eerste hand “haring of kuit” te krijgen.

Van deze brief werd een afschrift rechtstreeks aan het College van Burgemeester en Wethouders gezonden.

Per brief d.d. 28 juni 2000 deelde de directeur van RO/EZ aan Simmeren mede, dat:

Mede in reactie op de brief van uw advocaat d.d. 25 april j.l. het college van B & W d.d. 9 juni j.l. besloten heeft de onderhandelingen met u te starten over verplaatsing van uw bedrijf naar de “hondenclublocatie” aan de Gideonsweg. De afdeling Vastgoed van de dienst RO/EZ is opdracht gegeven deze locatie aan te bieden en de huidige te verwerven.

Deze brief bevatte merkwaardigerwijs geen enkele verwijzing naar de reeds afgelegde “kruistocht” van bijna 14 jaren. Veeleer zou moeten worden gesproken van een poging tot mogelijke afronding van de onderhandelingen. Deze brief zou overigens de indruk kunnen wekken dat het initiatief tot de bedrijfsverplaatsing ooit van de kant van Simmeren zou zijn gekomen; quod non.

(Dat ook de “hondenclublocatie” naderhand niet beschikbaar kwam, vloeide voort uit een inmiddels gesloten langdurige huurovereenkomst tussen de Gemeente en de betrokken “hondenclub”)

Per brief d.d. 20 september 2000 toonde de Gemeente zich bereid de locatie van Simmeren aan de Ulgersmaweg te kopen voor het bedrag van NLG 5.288.554, -. In dit bedrag waren de door de gemeente aangeboden vergoedingen voor de onderdelen: vermogensschade, kosten van herinvestering en de uit de verplaatsing voortvloeiende bijkomende kosten opgenomen.

Tevens werd een alternatieve (ongenummerde) locatie aan het Winschoterdiep aangeboden (onder enig voorbehoud van medewerking van anderen) voor de prijs van NLG 5.914.500,- (kosten koper). De hoogte van de genoemde bedragen was becijferd door het adviesbureau PVB Projecten B.V. te Tolbert/Leek.

Per brief d.d. 27 september 2000 gaf de advocaat van Simmeren hierop een voorlopige reactie, in afwachting van nader overleg met zijn deskundige adviseurs. Deze reactie loog er alvast niet om. Hieraan kunnen de volgende passages worden ontleend:

Intussen moet het cliënte van het hart dat zij niet had durven verwachten dat de Gemeente Groningen met een dermate ongefundeerde taxatie zou komen aanzetten, zeker niet in het licht van de lange voorgeschiedenis in deze.

Uit de [definitieve] zakelijke reactie [van cliënte] die nog zal volgen, zal blijken dat PVB Projecten B.V. van onjuiste oppervlakten, onjuiste prijzen en niet bestaande machinerieën is uitgegaan, hetgeen echter niet mag verbazen waar het bedrijfsbezoek van PVB Projecten B.V. in casu ongeveer vijf minuten heeft geduurd. Ook maar enig inzicht in de betrokken branche moet de taxateur worden ontzegd.

Ik vrees dat de definitieve zakelijke reactie van cliënte zal moeten zijn, dat hij afziet van voortgang van de besprekingen inzake eventuele bedrijfsverplaatsing en dat hij ervoor zal moeten kiezen om op de huidige locatie met kracht voort te gaan met de ontwikkeling van haar bedrijfsactiviteiten. Financiële consequenties voor de Gemeente Groningen zullen daarbij onvermijdelijkerwijze aan de orde worden gesteld, gelet op de meergenoemde geschiedenis.

Op 10 oktober 2000 verwoordde de advocaat per brief, gericht aan het College van Burgemeester en Wethouders der Gemeente Groningen, de “definitieve” reactie van Simmeren op het voorstel van de Vakdirectie Projecten c.a. d.d. 20 september 2000. Na de inleidende volzin volgde:

Primo mis ik in uw brief de notie, dat het de Gemeente Groningen is die reeds (zeer) lang geleden aan cliënte heeft doen weten dat zij graag zou zien dat het bedrijf van cliënte verplaatst zou worden. Deze wens van de Gemeente heeft zich onder andere vertaald in herhaalde verzoeken van uw Gemeente aan cliënte om vooral pas op de plaats te maken met het doen van investeringen in nieuwbouw, herziening milieuvergunning en wat dies meer zij.

Secundo is cliënte zich er niet van bewust dat zij zelf met zoveel woorden gevraagd zou hebben om een aanbod te verwerven van een nieuwe locatie van vijf hectare bedrijfsterrein.

Tertio, en wel het belangrijkste, stelt de rapportage van PVB Projecten B.V., welke ten grondslag is gelegd aan uw aanbieding, op vrijwel alle onderdelen teleur, meer nog, schiet deze rapportage ernstig tekort.

Quarto moge ik u als afzonderlijk punt, direct verbonden met hetgeen ten derde is genoemd, onder de aandacht brengen, dat de betrokken gemeentelijk adviseur van PVB Projecten B.V. zich wel geteld *omstreeks vijf minuten* op het bedrijfsterrein van cliënte

heeft begeven en nadien *nog één keer vijf minuten* telefonisch contact met de directeur van cliënte heeft gehad, op basis waarvan het gewraakte rapport is vervaardigd. (Ik verwijs naar mijn brief d.d. 27 september 2000.)

Ik wil hieraan wel verbinden dat het mij voorkomt niet van zorgvuldigheid te getuigen dat de Gemeente gebruik maakt van iemand die meent op deze wijze te kunnen omspringen met c.q. te kunnen adviseren omtrent een bedrijfsverplaatsing in een dossier dat reeds meer dan tien jaar loopt.

Ik merk dit ook op omdat ik, **quinto**, hoop van uw College te mogen verwachten dat een bespreking op korte termijn kan worden belegd tussen Gemeente enerzijds en cliënte en adviseurs anderzijds.

Op 16 november 2000 heeft, conform dit verzoek, een eerste bespreking plaatsgevonden. De inzet hiervan was dat partijen het eens zouden moeten worden over de uitgangspunten van de waarderingen om te voorkomen dat de onderhandelingen opnieuw zouden verzanden in welles-nietes-spelletjes. Het voorliggende PVB-rapport kan – volgens Simmeren – als zodanig niet dienen. Tijdens deze bespreking werden allerlei technische en bedrijfseconomische gegevens, inzichten en opvattingen geventileerd, die soms werden opgevat als aanslagen op de reputatie van deze of gene. Men concludeerde tot de wenselijkheid van verder onderzoek en advies van derden. Een vervolgbijeenkomst werd belegd op 5 december 2000 (later uitgesteld tot 14 december 2000). Daarna heeft het overleg, casu quo de onderhandeling zich nog anderhalf jaar voortgesleept.

Op 24 juni **2002** werd een overeenkomst getekend door de heer burgemeester J. Wallage, namens de Gemeente, en door de heer B. van der Leij, namens Simmeren, waarbij de onroerende zaken aan de Ulgersmaweg (verder aan te duiden als **OZU**) door Simmeren aan de Gemeente werden verkocht (levering ultimo 2004), terwijl partijen zich verder zouden inspannen om de beoogde verplaatsing van het bedrijf aan een aan partijen bekende locatie aan het Winschoterdiep tijdig te realiseren. De considerans van de overeenkomst bevat onder meer de volgende tekst:

5. Simmeren en de Gemeente zijn het erover eens, dat de koopsom voor de OZU zal zijn een bedrag, gelijk aan het bedrag dat Simmeren als schadeloosstelling zou hebben ontvangen indien de OZU zouden zijn onteigend.

6. Simmeren en de Gemeente hebben geprobeerd in der minne overeenstemming te bereiken over deze koopsom, maar zijn daarin niet geslaagd. Simmeren en de Gemeente zijn daarom overeengekomen om de hoogte van de koopsom door middel van arbitrage te laten vaststellen.

7. Simmeren stelt zich daarenboven op het standpunt dat de Gemeente aansprakelijk is jegens Simmeren, omdat de Gemeente Simmeren vanaf het begin van de jaren '80 onrechtmatig zou hebben belemmerd in de uitoefening en de ontwikkeling van haar huidige onderneming op en nabij de Ulgersmaweg te Groningen. De Gemeente betwist zulks. Partijen zijn overeengekomen dat Simmeren ook dit geschil door arbitrage kan doen beslechten.

De juridische, technische en financieel-economische details van deze overeenkomst doen in het onderhavige historische overzicht verder niet terzake.

Deze overeenkomst werd gevolgd en bijgesteld door een Nadere Overeenkomst die werd gesloten op 25 mei **2004**. De reden daarvoor lag in het feit dat de realisatie van de afspraken op onderdelen de gestelde termijnen en 'dead lines' dreigde te overschrijden. Bovendien achtten partijen het bij nader inzien raadzaam bepaalde financiële zekerheidsstellingen nader te regelen.

Op 7 juni 2004 vond de levering van het perceel bedrijfsterrein aan en nabij het Winschoterdiep aan Simmeren plaats.

Het arbitrale vonnis inzake de bedrijfsverplaatsing is gedateerd op 5 juli **2005**. De arbiters kwamen tot het oordeel dat de schadeloosstelling wegens de bedrijfsverplaatsing van Simmeren van de Ulgersmaweg naar de locatie aan het Winschoterdiep, moet worden begroot op € 7.855.000,- exclusief BTW. Hierin is wel de ruil van de betrokken terreinen begrepen, maar niet de vergoeding van de schade die Simmeren in de loop der jaren in haar bedrijfsvoering en bedrijfsontwikkeling heeft geleden als gevolg van de talloze belemmeringen die de Gemeente aan Simmeren onrechtmatig in de weg heeft gelegd.

De feitelijke bedrijfsverplaatsing was medio 2006 voltooid.

1.2 Schade aan de bedrijfsvoering en bedrijfsontwikkeling

Gedurende de twintig jaar dat de dreiging van de verhuizing boven Simmeren heeft gehangen, heeft de leiding van deze onderneming onnodig in onzekerheid verkeerd. Aanvankelijk werd rekening gehouden met een realisatie van de verplaatsing op een termijn van één of twee jaren. In dat licht is het begrijpelijk dat allerlei uitbreidings- en/of vervangingsinvesteringen tijdelijk werden opgeschort. Als bijkomende handicap bleek dat de Gemeente intussen niet bereid was bepaalde vergunningen, dan wel ontheffingen, uit hoofde van hinderwet en milieuvorschriftenbepalingen (tijdig) te verstrekken respectievelijk te vernieuwen/verlengen. Als gevolg hiervan heeft de onderneming grote schade opgelopen, bijvoorbeeld door het verlies van grote, voorheen-vaste leveranciers (zoals de Nederlandse Spoorwegen), die aan de schrootverwerkers de eis stelden dat deze conform de wettelijke voorschriften en met de vereiste vergunningen en certificaten opereren.

In afwachting van de door het gemeentelijk beleid opgelegde verhuizing werden allerlei investeringen in vaste activa uitgesteld. Hierdoor kwam ook de ondernemingsstrategie op losse schroeven te staan, temeer daar de Gemeente met het aanbieden van alternatieve locaties geen haast bleek te maken.

Aldus kon Simmeren niet tijdig inspelen op belangrijke marktontwikkelingen. De noodzakelijk uitbreiding van – bijvoorbeeld – de dienstverlening “*Staal op maat*” kon niet tot stand komen. De technologische innovatie die zich in de jaren negentig in de recyclingbranche voltrok, is destijds eveneens door Simmeren gemist.

Op zichzelf bekeken was het niet onlogisch om in afwachting van een (op handen zijnde) verhuizing, de investeringsactiviteit stil te leggen, doch is achteraf gezien de periode gedurende welke deze stop moest worden volgehouden, door de Gemeente onverantwoord lang uitgerekt. Hierdoor heeft Simmeren geleidelijk aan een onoverbrugbare achterstand ten opzichte van haar voorheen gelijkwaardige concurrenten in de markt opgelopen.

Uiteraard ontwikkelt een zodanige degeneratie van een bedrijf zich niet van de ene dag op de andere. Zo kon Simmeren na de aankondiging in 1986 van de bedrijfsverplaatsing aanvankelijk – bij wijze van vliegwielerwerking – haar bedrijfsvoering nog wel enige tijd op orde houden. Haar bedrijfseconomische ontwikkeling liep tot en met de jaren 1991/1992 nog redelijk in de pas met haar

voormalige soortgenoten in de branche. Echter, vanaf het jaar 1993 wordt de aftakeling zichtbaar.

Door het uitblijven van vernieuwingsinvesteringen kon de bedrijfsvoering van Simmeren geen deel hebben aan de technologische vooruitgang in de branche en miste zij dus de hieraan verbonden efficiëntie- en effectiviteitsverbeteringen. Door het uitstellen van vervangingsinvesteringen werden de in de vorige zinsnede bedoelde nadelen nog geaccentueerd. Het blijven werken met verouderde en versleten werktuigen bracht namelijk extra onderhoudskosten mee uit hoofde van allerlei noodreparaties van de steeds vaker haperende machines, met name van de metaalschaar ofte wel de schrootschaar.

Het spreekt vanzelf dat het achterwege laten van uitbreidingsinvesteringen een rem zette op de ontwikkeling van de productiecapaciteit. Maar ook het achterwege laten van vervangingsinvesteringen had negatieve gevolgen voor de productiecapaciteit. De noodreparaties betekenden in het algemeen stilstand van de betrokken machines. Deze stagnaties legden extra beperkingen op aan de productiecapaciteit.

Als gevolg van de ongewilde capaciteitsbeperkingen (met name van de metaalschaar) kon door Simmeren niet worden geprofiteerd van de groeimogelijkheden, die in de branche als geheel tot uitdrukking kwamen in de toename van het volume van het aangeleverde schroot.

Omdat Simmeren de relatie met de inkoopmarkt van schroot niet wilde verliezen, moesten oplossingen worden gezocht voor de tekortschietende productiecapaciteit in verhouding tot het volume van de voor bewerking en verwerking aangeboden en ingekochte materialen. In grote lijnen bestonden drie mogelijkheden:

- a. Het aangeleverde schroot zonder bewerking door te verkopen, waarbij de marge tussen inkoop- en verkoopprijs verdampte.
- b. Het aangeleverde schroot (wegens de beperkte capaciteit van de metaalschaar) handmatig met snijbranders te verkleinen; dit ging gepaard met extra arbeidslonen en energiekosten, dus met een aanzienlijk verlies aan efficiëntie.
- c. Het aangeleverde schroot te laten bewerken door collega-bedrijven, waardoor Simmeren zelf echter geen dekking voor vaste kosten kon verdienen.

Deze drie mogelijkheden hadden gemeen dat zij de winstgevendheid van het bedrijf ernstig torpedeerden.

Het degeneratieproces krijgt op een gegeven moment een eigen dynamiek, en wel als volgt. Doordat in de bedrijfstak bekend werd dat Simmeren “problemen” had met de verwerking en bewerking van het aangeboden schroot – zowel uit hoofde van de capaciteitsbeperkingen als ook in verband met de niet of niet tijdig verkregen vergunningen – werd daaruit de conclusie getrokken dat het dan maar beter zou zijn de te verschromte materialen rechtstreeks bij andere recyclingbedrijven aan te bieden. Deze bedrijven konden bovendien, omdat hun kostprijzen van de bewerking lager lagen dan die van Simmeren, hogere prijzen voor de in te kopen materialen bieden.

Een volgende fase in de dynamiek hield in dat de negatieve ontwikkeling van de omzet en resultaten aanleiding gaf tot het verspreiden van de mare dat de

continuïteit van Simmeren in gevaar zou zijn. Ook deze geruchten werkten negatief uit op het volume van haar activiteiten. En zo verviel Simmeren – bedrijfstechnisch en bedrijfseconomisch gezien – van kwaad tot erger. In concreto daalde de netto omzet van Simmeren in de loop der jaren 1993 – 2005 met 7% per jaar. Het verlies over deze periode bedroeg gemiddeld 10% van de netto omzet.

De aantasting van de rentabiliteit en de omzet zijn Simmeren bijna fataal geworden. Dat zij de beproevingen rond de bedrijfsverplaatsing heeft kunnen overleven, is enerzijds te danken aan het feit dat Simmeren aan het eind van de jaren tachtig (van de vorige eeuw) een zeer sterke financiële structuur had, en anderzijds aan het doorzettingsvermogen van haar management. Edoch, de opgedrongen overlevingsstrijd is ernstig ten koste gegaan van de gezondheid van de directeur-groot-aandeelhouder, terwijl er van de toenmalige financiële kracht van Simmeren thans slechts een schim is overgebleven.

2. Schatting van de bedrijfsschade in relatie tot de ontwikkelingen in de branche

De volgende paragrafen van het onderhavige rapport bevatten een analyse en een schatting van de omvang van bedrijfsontwikkelingschade die Simmeren Schroot B.V. heeft geleden en nog lijdt als gevolg van hiervoor beschreven optreden van de Gemeente Groningen in de periode lopend van eind jaren tachtig van de vorige eeuw tot het midden van het eerste decennium van de huidige eeuw, inzake de opgelegde bedrijfsverplaatsing.

De nadelige consequenties van het hierboven beschreven gemeentelijk optreden zijn onder meer af te lezen aan:

- (1) Het achterblijven van het volume van de netto omzet, in vergelijking met zusterbedrijven in de branche, onder meer als gevolg van de tekortschietende capaciteit van de eigen bewerkingsinstallaties (met name: de metaalschaar). Hierdoor heeft Simmeren haar relatieve marktpositie zien afnemen en het draagvlak voor de kosten zien krimpen.
- (2) Het relatief grote aandeel van de personeelskosten in de totale bedrijfskosten. Omdat de capaciteit van de schaar tekort schiet, moet veel bewerking met handwerk en snijbranders worden uitgevoerd. Aldus heeft Simmeren de technologische ontwikkeling in de branche niet kunnen bijhouden en is haar operationele efficiëntie sterk achter gebleven.
- (3) Het relatief hoge aandeel van onderhouds- en reparatiekosten in de bedrijfskosten, zulks in vergelijking met de afschrijvingen op duurzame bedrijfsmiddelen. Ook deze ontwikkeling wijst op technologische achterstand ten opzichte van bedrijfsgenoten.

Deze factoren beïnvloeden elkaar op negatieve wijze, waardoor de onderneming in een bedrijfseconomische draaikolk is verzeild.

2. Ontwikkelingen in relatie tot vergelijkbare branchegenoten

In de navolgende paragrafen zijn de ontwikkelingen van Simmeren onder meer vergeleken met die in de branche in Nederland als geheel en in het bijzonder met de gang van zaken in twee bedrijven die tot en met het einde van de jaren tachtig hetzelfde technologische en bedrijfsorganisatorische niveau hadden als Simmeren.

Deze bedrijven hebben vervolgens niet te maken gehad met de belemmeringen die aan Simmeren in de weg zijn gelegd. De bedrijvigheid en de rentabiliteit van de schrootverwerkende industrie hebben sedert dien met “ups and downs” een opwaartse trend laten zien.

3. De netto omzet in de periode 1993 -- 2005

De door de gemeente Groningen teweeggebrachte stagnatie in de groei en bloei van de onderneming is zichtbaar in haar resultatenrekeningen over de opeenvolgende jaren. Deze zijn samengevat in de tabel 3.1. Het beloop van de netto omzet is grafisch weergegeven in de figuur 3.1. De *lineaire* trend impliceert dat de netto omzet in de loop van de beschouwde periode jaarlijks gemiddeld met een bedrag van ruim zeshonderdduizend Euro is afgenomen. De betrokken vergelijking luidt:

$$\text{€ } \{12.926.939 - 639.844 \times (t - 1)\}; \quad [1.1]$$

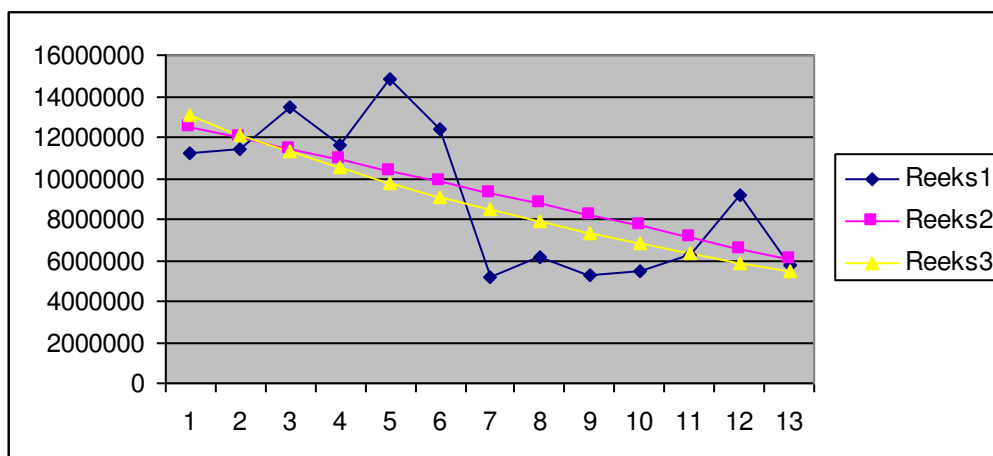
(t = het betrokken jaartal min 1992; t = 1, 2, 3, ..., 13)

De *exponentiële* trend wordt beschreven door:

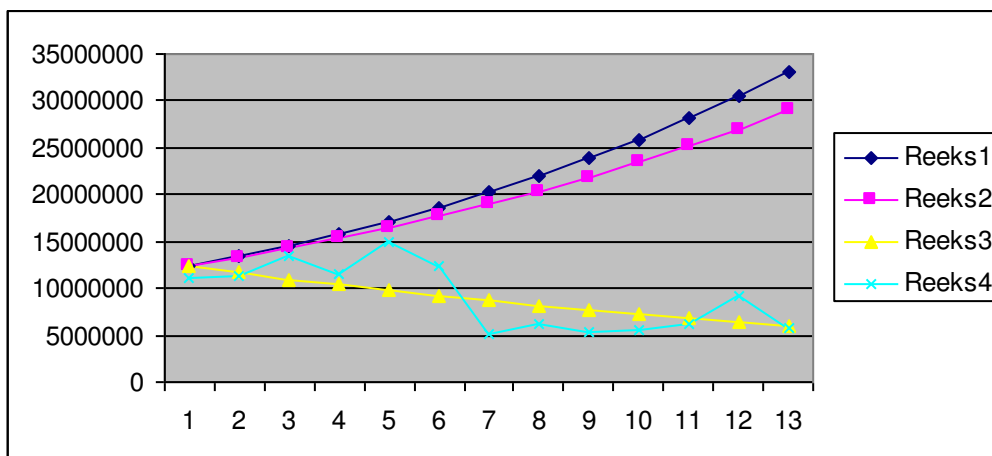
$$\text{€ } 13.037.362 \times (0,9302)^{(t-1)}; \quad (X)^{(t-1)} = X \text{ verheven tot de macht } (t-1). \quad [1.2]$$

Deze trend houdt in dat de netto omzet van Simmeren jaarlijks met circa 7 procent is afgenomen.

Deze trends staan in schril contrast met de omzet-ontwikkelingen die zijn waar te nemen bij ondernemingen van de orde van grootte en met een omzetstructuur in de branche, die vergelijkbaar zijn met Simmeren. Onderzoek van bedrijfstakgegevens en van twee – voor de klasse van ondernemingen à la Simmeren – representatieve bedrijven toont aan dat gedurende de beschouwde periode de omzetgroei gemiddeld rond 8% per jaar heeft bedragen. Vertrekkend uit dezelfde uitgangspositie in 1993 (de omzet is gelijk aan ca. € 12 miljoen), vertonen deze bedrijven een groeivoet van respectievelijk +7,36 % en +8,55%.

Figuur 3.1 Het beloop van de netto omzet van Simmeren (periode: 1993-2005). De reeks 2 verbeeldt de lineaire trend; de reeks 3 geeft de exponentiële trend weer.

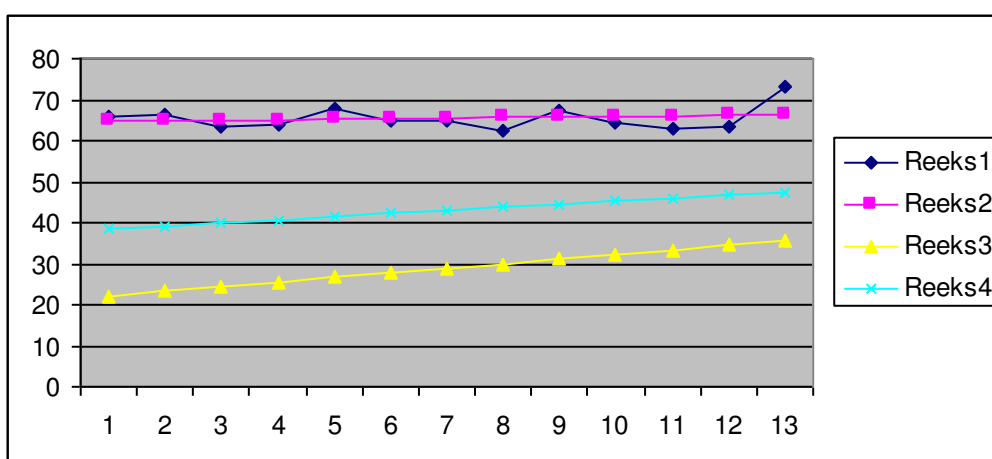

Figuur 3.2 Het beloop van de netto omzet van Simmeren (reeksen 3 en 4) in vergelijking met de omzetgroei van twee referentie-bedrijven waarvan de ontwikkeling parallel liep met die van Simmeren tot het begin van de jaren negentig (reeksen 1 en 2). (Periode:1993-2005). N.B. de verticale schalen van fig. 3.1 en 3.2 verschillen.

4. De Loonkostenquote

4.1. De loonkosten als fractie van de bedrijfskosten.

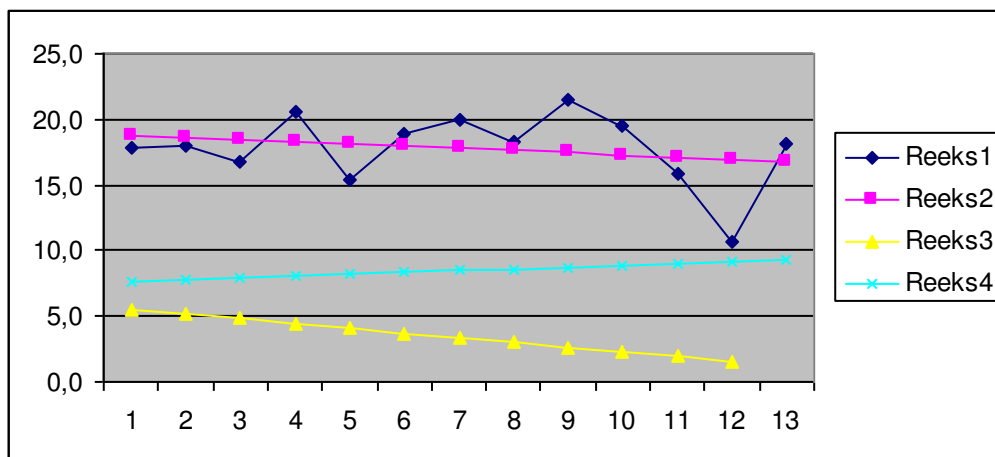
De ontwikkeling van de loonkosten als percentage van de totale bedrijfskosten is afgebeeld in de figuur 4.1. Reeks 1 beschrijft de feitelijke ontwikkeling van deze procentuele verhouding, zoals zij geldt voor Simmeren. Reeks 2 geeft hiervan de lineaire trend, die vrijwel horizontaal verloopt (van 64,6% naar 66,3%) met een gemiddelde waarde van 65,5%. De reeksen 3 en 4 geven de trends weer die bij de respectieve referentiebedrijven vallen waar te nemen. De één vertoont een stijging tijdens de beschouwde periode van 38,5% naar 47,4 % (met een gemiddelde van bijna 43%); de andere laat een toename zien van 22,1% naar 35,6% (met een gemiddelde van 28,3%). Een en ander weerspiegelt de relatief geringe arbeids-efficiëntie bij Simmeren als gevolg van de politieke belemmeringen van mogelijke technologische innovaties in dit bedrijf.

Figuur 4.1 Het beloop van de verhouding van de personeelskosten in verhouding tot de totale bedrijfskosten in periode 1993 – 2005. De reeksen 1 en 2 geven de feitelijke en trendmatige ontwikkeling bij Simmeren. De reeksen 3 en 4 zijn een afbeelding van de overeenkomstige trends bij de referentiebedrijven.

4.2 De loonkosten als fractie van de netto omzet

De loonkosten als percentage van de netto omzet is afgebeeld in de figuur 4.2. Reeks 1 beschrijft de feitelijke ontwikkeling van deze procentuele verhouding, zoals deze geldt voor Simmeren. Reeks 2 geeft hiervan de lineaire trend, die – net als in figuur 4.1 – vrijwel horizontaal verloopt (van 18,8% naar 17%) met een gemiddelde waarde van 18,3%. De reeksen 3 en 4 geven de trend weer die bij de beide referentiebedrijven valt waar te nemen. De een vertoont een stijging tijdens de beschouwde periode van 7,6% naar 9,3 % (met een gemiddelde van 8,4%); de andere laat een afname zien van 5,5% naar 1,6% (met een gemiddelde van 3,5%). Ook deze verhoudingsgetallen duiden op een relatief lage arbeidsefficiëntie bij Simmeren als gevolg van de technologische stagnatie.

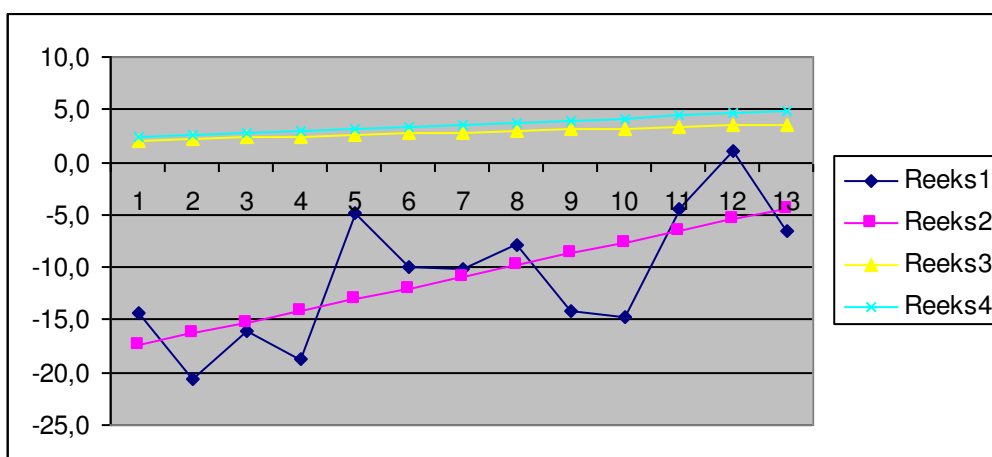
Figuur 4.2 Het beloop van de verhouding van de personeelskosten in verhouding tot de netto omzet in periode 1993 – 2005. De reeksen 1 en 2 geven de feitelijke en trendmatige ontwikkeling bij Simmeren. De reeksen 3 en 4 zijn een afbeelding van de overeenkomstige trends bij de referentiebedrijven.

5 . Het financiële resultaat vóór aftrek van belasting gerelateerd aan de omzet

In de figuur 5.1 is voor de betrokken bedrijven het financiële resultaat voor belastingen als percentage van de netto omzet voor elk van de beschouwde bedrijven afgebeeld; een en ander voor de periode 1993 – 2005. De reeks 1 geeft het feitelijk beloop van deze variabele in het bedrijf Simmeren. De reeks 2 beschrijft de lineaire trend die kan worden uitgedrukt in de formule:

$$-17,4 + 1,09 \times (t - 1) \quad ; (t = \text{het betrokken jaartal minus } 1992); \quad [5.1]$$

De gemiddeld waarde hiervan bedraagt over de beschouwde periode: –10,9%. De individuele jaarlijkse waarden zijn gedurende de hele beschouwde periode negatief, met uitzondering van het jaar 2004, toen deze 1,1% bedroeg.

Figuur 5.1 Het beloop van de resultaten vóór aftrek van belasting als percentage van de netto omzet per jaar in de periode 1993 t/m 2005. Reeks 1 toont het feitelijk beloop van de variabele met betrekking tot Simmeren. Reeks 2 geeft hiervan de lineaire trend weer. De reeksen 3 en 4 verbeelden de desbetreffende trendwaarden voor de referentie-bedrijven.

De reeksen 3 en 4 geven de afbeelding van de lineaire trends met betrekking tot de beide referentiebedrijven. Deze waarden worden beschreven aan de hand van de respectieve formules:

$$2,09 + 0,128 \times (t - 1); \quad (\text{gemiddelde waarde} = 2,9\%) \quad [5.2]$$

en

$$2,33 + 0,206 \times (t - 1); \quad (\text{gemiddelde waarde} = 3,6\%). \quad [5.3]$$

De beide referentiebedrijven leverden gedurende de beschouwde periode een min of meer stabiel rendement van rond drie procent van de netto omzet. Simmeren heeft daarentegen jaarlijks slechts verliezen geleden, die weliswaar in de loop van de tijd in omvang afnamen.

6. Schatting van de gedeelde winsten van Simmeren

Aan het maken van een schatting van de door Simmeren gedeelde winst als gevolg van politieke belemmeringen van haar technologische innovatie, gaat het kiezen van enkele uitgangspunten vooraf. Deze betreffen onder meer de omzetgroei en het rendementsniveau die zouden zijn opgetreden wanneer de onderneming “ongehinderd” haar gang had kunnen gaan. Bovendien moet er een uitspraak worden gedaan over de hoogte van de rentevoet waarmee bedragen uit verstreken jaren worden opgerent (onder andere in verband met de geldontwaarding) naar het jaar 2005 of later. De analyse annex berekening zal – aan de hand van een realistisch voorbeeld – in stappen worden uitgevoerd, aan de hand van de tabel 2..

Stap 1. De omzetontwikkeling

Het jaar 1993 is het eerste jaar van de beschouwde periode; 2005 is het laatste. De netto omzet in 1993 bedraagt ca. € 11,2 miljoen. De jaarlijkse groeivoet wordt op 5% gesteld; de trendmatige groeifactor is dus 1,05. Dit wil zeggen: onder *normale* omstandigheden zou de omzet jaarlijks met $\pm 5\%$ zijn gestegen. De tijdreeks van de *genormaliseerde* netto omzet van Simmeren wordt aldus beschreven door de formule:

$$€ 11.176.606 \times (1,05)^{(t-1)} ; \quad (t = \text{het nummer van periode} = \text{het jaartal minus 1992}); \\ t = 1, 2, 3, \dots, 13) \quad [6.1]$$

De hieruit te berekenen waarden zijn vermeld op de regel 3 in de tabel 2.

Stap 2. De rendementsontwikkeling

In het voorgaande (paragraaf 5) is de rendementsontwikkeling gecorreleerd aan de netto omzet. De verscheidenheid van de financiële structuren van de onderzochte bedrijven (die mede is ontstaan als gevolg van de opstapeling van verliezen en derhalve verdwijnen van het eigen vermogen bij Simmeren) staat een zinvolle relatering van de resultaten aan – bijvoorbeeld – het eigen vermogen in de weg. Gelet op het bijna horizontale verloop van de verhouding rendement/netto-omzet in de referentiebedrijven, kan – bij wijze van benadering – worden volstaan met de keuze van de gemiddelde waarde die bij de referentiebedrijven zijn geconstateerd. Een differentiatie hiervan in de loop van de tijd zou weinig relevantie toevoegen. Derhalve wordt het jaarlijkse *normatieve rendement* gesteld op 3% van de netto omzet in het betrokken jaar. De tijdreeks van het normatieve rendement kan dus worden beschreven als:

$$€ 11,2 \text{ miljoen} \times (1,05)^{(t-1)} \times 0,03; \quad (t = 1, 2, 3, \dots, 13) \quad [6.2]$$

De getalsmatige uitwerking hiervan treft men aan op de regel 4 van de tabel 2.

Stap 3. De vennootschapsbelasting

De aldus berekende normatieve resultaten zijn onderworpen aan de heffing van vennootschapsbelasting. Het geldende tarief is op gemiddeld 30% gesteld. Het saldo dat na aftrek resteert staat als saldo **[A]** (volgens vergelijking [6.3]) op de regel 5 van de tabel 2, zijnde 70% van het overeenkomstige bedrag op de regel 4.

$$[A]_t = \{€ 11,2 \text{ miljoen} \times (1,05)^{(t-1)} \times 0,03\} \times 0,70; \quad (t = 1, 2, 3, \dots, 13) \quad [6.3]$$

Stap 4. Het gederfde rendement als het verschil tussen het normatieve rendement en het feitelijke rendement

Uit de vergelijking van het normatieve rendement, **[A]**, en het feitelijke rendement, **[B]**, van Simmeren kan de hoogte van het periodiek gederfde rendement worden bepaald. De reeks van het feitelijke rendement, **[B]**, staat beschreven op de regel 6 van de tabel 2. Deze bedragen zijn ontleend aan de tabel 1. Op de regel 7 is het verschil tussen **[A]** en **[B]** vermeld, zijnde het periodiek gederfde rendement. Aangezien het feitelijke rendement over de gehele beschouwde periode negatief is geweest, kan er hierbij van fiscale verliescompensatie geen of nauwelijks sprake zijn.

Stap 5. Oprenten van rendementen

De elementen van de reeks der gederfde rendementen kunnen niet zonder meer bij elkaar worden opgeteld, omdat de datering ervan verschilt. Bedragen die in verschillende perioden vallen, worden vergelijkbaar gemaakt aan de hand van renteverrekening. Voorbeeld: men kan een bedrag dat in 1993 beschikbaar komt, gedurende 12 jaren op deposito uitzetten tegen een rentevergoeding. De aangegroeide eindwaarde die in 2005 vrijvalt uit het deposito, is alsdan vergelijkbaar met, en optelbaar bij een bedrag dat in 2005 voor het eerst beschikbaar is. Wil men een bedrag dat in het verleden beschikbaar is gekomen, vergelijken met een bedrag dat in het heden beschikbaar komt, dan dient men het bedrag uit het verleden op te renten naar het heden door middel van rentebijtellings. Het oprentingspercentage (de

oprentingsvoet) wordt gesteld op 4% per jaar. Dus: de *eindwaarde* in 2005 (ultimo) van het gederfde rendement in 1993 (zijnde het bedrag van € 1843 x 1000) bedraagt:

$$€ 1843000 \times (1,04)^{12} = € 2951000,-$$

De algemene formule voor de oprenting van de individuele saldi (naar de eindwaarde in 2005) is in dit voorbeeld:

$$\{ [A] - [B] \} \times (1,04)^{(13-t)} ; (t = 1, 2, 3, \dots, 13) \quad [6.4]$$

De hiermee corresponderende getallen staan vermeld op de regel 8 van de tabel 2.

Stap 6. De optelling van de eindwaarden van de gederfde rendementen

Deze optelling vindt plaats over de regel 8 van links naar rechts. De hieruit resulterende **SOM** staat aangegeven op de regel 9. In dit voorbeeld bedraagt de *som der gederfde rendementen* € 23.915.000, bijna 24 miljoen EURO's

7. Een gevoeligheidsanalyse.

In de vorige paragraaf is de som der gederfde rendementen, SOM, zijnde de totale ontwikkelingsschade over de periode 1993 – 2005, bepaald op € 23,9 miljoen. Deze waarde is afgeleid onder de veronderstellingen, dat:

- de groeivoet van de netto omzet = 0,05 oftewel de groeifactor = 1,05;
- het gemiddelde rendementpercentage over de omzet = 3%;
- de Vp-belasting-voet = 0,3;
- het oprentingspercentage = 4%.

In de tabel 3A is in drie sub-tabellen (matrices) een becijfering gegeven van de SOM onder uiteenlopende veronderstellingen. De sub-tabellen onderscheiden zich doordat het oprentingspercentage op respectievelijk 4%, 3% en 5% is gesteld. Verder is in elke sub-tabel (matrix) de waarde van de SOM berekend voor uiteenlopende waarden van de groeifactor (weergegeven in de bovenste rij) en uiteenlopende waarden van het normrendement (weergegeven in de uiterst linkse kolom). Zo vindt men de in de paragraaf 6 berekende waarde van de SOM in de bovenste matrix op het kruispunt van de rij "normrendement = 0,03", en de kolom "groeifactor = 1,05".

Hoewel er met betrekking tot het verleden weinig aanleiding is de consequenties van variaties in de vennootschapsbelastingvoet na te lopen, is in de tabel 3B een overzicht gegeven van de geschatte resultaatderving onder de veronderstelling dat de Vp-belasting-voet gelijk is aan 0,35.

De variatiebreedtes van de betrokken variabelen (parameters) zijn zo ruim gekozen dat de realiteit hierin stellig is gevangen. De realistische keuze moet in redelijkheid worden gemaakt.

TABEL 2 BEREKENING VAN DE GEDERFDE WINSTEN (MET RENTE); VOORBEELD

[illegible]

TABEL 1 EXPLOITATIEREKENINGEN VAN SIMMEREN 1993 - 2005

Simmeren Schroot B.V. (in EURO's)	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Schroot	8513705	8591329	10602077	8790539	11451750	9520463	3499380	4199876	3517618	3792578	4277911	6598006	3638120
Non Ferro	2661901	2805797	2598224	2637443	3332434	2787064	1543426	1431643	1460773	1456292	1505189	2236261	2068241
Sloopwerkzaamheden	0	0	265455	165218	79206	124210	173796	467391,8	301791	239112	414836	295494	97798
Netto omzet	11175606	11397126	13465756	11593200	14863390	12431737	5216602	6098910	5280182	5487982	6197936	9129761	5804159
Kostprijs van de omzet	9031696	9570157	11644917	9587096	11769383	9483311	3828091	4433485	3996544	4286647	4723153	7335491	4486129
Brutowinst	2143910	1826969	1820839	2006104	3094007	2948426	1388511	1665425	1283638	1201335	1474783	1794270	1318030
Bedrijfskosten													
Kosten personeel	1995134	2057684	2248773	2385842	2294980	2345704	1042852	1119970	1132904	1072413	981388,3	973861	1050393
Indirecte productiekosten	743593	685377	743421	863810	699314	594260	332166,7	381516,2	325804	390578	343048	385679	211301
Huisvestingskosten	46284	50873	95140	111496	71974	202568	62126,6	46657,23	68834,46	82337	46599	49074	56192
Verkoopkosten	25431	36852	45392	7625	12325	28508	3383,385	41350,72	4792	36653	27333	13773	9012
Diverse (algemene) kosten	220195	271773	405253	375820	294265	436434	165148	204097	147390	86600	157838	107805	112037
Bedrijfskosten	3030637	3102559	3537979	3744593	3372858	3607474	1605677	1793591	1679724	1668581	1556206	1530192	1438935
Resultaat voor aftrek van afschrijvingen en interest	-886727	-1275590	-1717140	-1738489	-278851	-659048	-217166	-128166	-396087	-467246	-81423,4	264077,7	-120906
Afschrijvingen Onroerend Goed	45323	22776	20990	20990	20990	34656	21717,47	22179,87	21135,98	12932	1120	0	0
Afschrijvingen Bedrijfsuitrusting	628814	529040	364602	366184	393621	457964	191153,6	237218,6	260872,3	270854	194666	177283	204990
Afschrijvingen	674137	551816	385592	387174	414611	492620	212871	259398,5	282008,3	283786	195786	177283	204990
Bedrijfsresultaat voor interest	-1560864	-1827406	-2102732	-2125663	-693462	-1151668	-430037	-387564	-678095	-751032	-277209	86794,7	-325896
Diverse baten en lasten		-462500											
Financiële baten	38485	11837	4235	13378	12546	18340	1198,887	1509,273	33004	40423	84429	70838	65321
Financiële lasten	-86345	-77295	-64451	-57989	-42470	-111071	-103889	-94509,9	-106493	-93079,7	-84868	-61583,2	-115419
Saldo Financiële B. en L.	-47860	-65458	-60216	-44611	-29924	-92731	-102690	-93000,6	-73489	-52656,7	-438,955	9254,816	-50098,2
Resultaat vòòr belasting	-1608724	-2355364	-2162948	-2170274	-723386	-1244399	-532727	-480565	-751584	-803689	-277648	96049,52	-375994

TABEL 3B GEVOELIGHEIDSANALYSE VAN DE GEDERFDE WINST

Oprentingsvoet = 4%; Vpb = 0,35

	1,00	1,01	1,02	1,03	1,04	1,05	1,06	1,07	1,08	1,09	1,10
0,00	18,7	18,7	18,7	18,7	18,7	18,7	18,7	18,7	18,7	18,7	18,7
0,01	19,9	20,0	20,1	20,2	20,3	20,3	20,4	20,5	20,7	20,8	20,9
0,02	21,2	21,3	21,4	21,6	21,8	21,9	22,1	22,3	22,6	22,8	23,1
0,03	22,4	22,6	22,8	23,0	23,3	23,5	23,8	24,1	24,5	24,8	25,2
0,04	23,6	23,8	24,1	24,4	24,8	25,1	25,5	26,0	26,4	26,9	27,4
0,05	24,8	25,1	25,5	25,9	26,3	26,7	27,2	27,8	28,3	28,9	29,6
0,06	26,0	26,4	26,8	27,3	27,8	28,4	28,9	29,6	30,2	30,9	31,7
0,07	27,2	27,7	28,2	28,7	29,3	30,0	30,6	31,4	32,1	33,0	33,9
0,08	28,4	28,9	29,5	30,2	30,8	31,6	32,3	33,2	34,1	35,0	36,0
0,09	29,6	30,2	30,9	31,6	32,3	33,2	34,0	35,0	36,0	37,1	38,2
0,10	30,8	31,5	32,2	33,0	33,9	34,8	35,7	36,8	37,9	39,1	40,4

Oprentingsvoet = 3%; Vpb = 0,35

	1,00	1,01	1,02	1,03	1,04	1,05	1,06	1,07	1,08	1,09	1,10
0,00	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2
0,01	18,4	18,4	18,5	18,6	18,7	18,7	18,8	18,9	19,0	19,2	19,3
0,02	19,5	19,6	19,8	19,9	20,1	20,3	20,4	20,6	20,9	21,1	21,3
0,03	20,6	20,8	21,0	21,3	21,5	21,8	22,1	22,4	22,7	23,0	23,4
0,04	21,8	22,0	22,3	22,6	22,9	23,3	23,7	24,1	24,5	25,0	25,5
0,05	22,9	23,2	23,6	24,0	24,4	24,8	25,3	25,8	26,3	26,9	27,5
0,06	24,0	24,4	24,9	25,3	25,8	26,3	26,9	27,5	28,1	28,8	29,6
0,07	25,2	25,6	26,1	26,7	27,2	27,8	28,5	29,2	30,0	30,8	31,6
0,08	26,3	26,8	27,4	28,0	28,6	29,3	30,1	30,9	31,8	32,7	33,7
0,09	27,4	28,0	28,7	29,3	30,1	30,9	31,7	32,6	33,6	34,6	35,8
0,10	28,6	29,2	29,9	30,7	31,5	32,4	33,3	34,3	35,4	36,6	37,8

Oprentingsvoet = 5%; Vpb = 0,35

	1,00	1,01	1,02	1,03	1,04	1,05	1,06	1,07	1,08	1,09	1,10
0,00	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4
0,01	21,7	21,7	21,8	21,9	22,0	22,1	22,2	22,3	22,4	22,5	22,7
0,02	23,0	23,1	23,2	23,4	23,6	23,8	24,0	24,2	24,4	24,7	24,9
0,03	24,2	24,5	24,7	24,9	25,2	25,5	25,8	26,1	26,4	26,8	27,2
0,04	25,5	25,8	26,1	26,4	26,8	27,2	27,6	28,0	28,5	29,0	29,5
0,05	26,8	27,2	27,5	28,0	28,4	28,9	29,4	29,9	30,5	31,1	31,8
0,06	28,1	28,5	29,0	29,5	30,0	30,6	31,2	31,8	32,5	33,2	34,0
0,07	29,4	29,9	30,4	31,0	31,6	32,3	33,0	33,7	34,5	35,4	36,3
0,08	30,7	31,2	31,8	32,5	33,2	33,9	34,7	35,6	36,5	37,5	38,6
0,09	32,0	32,6	33,3	34,0	34,8	35,6	36,5	37,5	38,6	39,7	40,9
0,10	33,2	34,0	34,7	35,5	36,4	37,3	38,3	39,4	40,6	41,8	43,1

TABEL 3A GEVOELIGHEIDSANALYSE VAN DE GEDERFDE WINST

Oprentingsvoet = 4%; Vpb = 0,30

	1,00	1,01	1,02	1,03	1,04	1,05	1,06	1,07	1,08	1,09	1,10
0,00	18,7	18,7	18,7	18,7	18,7	18,7	18,7	18,7	18,7	18,7	18,7
0,01	20,0	20,1	20,2	20,3	20,4	20,5	20,6	20,7	20,8	20,9	21,1
0,02	21,3	21,5	21,6	21,8	22,0	22,2	22,4	22,6	22,9	23,1	23,4
0,03	22,6	22,9	23,1	23,4	23,6	23,9	24,2	24,6	24,9	25,3	25,7
0,04	23,9	24,2	24,6	24,9	25,3	25,6	26,1	26,5	27,0	27,5	28,1
0,05	25,2	25,6	26,0	26,4	26,9	27,4	27,9	28,4	29,1	29,7	30,4
0,06	26,5	27,0	27,5	28,0	28,5	29,1	29,7	30,4	31,1	31,9	32,7
0,07	27,8	28,4	28,9	29,5	30,1	30,8	31,5	32,3	33,2	34,1	35,0
0,08	29,1	29,7	30,4	31,0	31,8	32,5	33,4	34,3	35,2	36,3	37,4
0,09	30,4	31,1	31,8	32,6	33,4	34,3	35,2	36,2	37,3	38,5	39,7
0,10	31,7	32,5	33,3	34,1	35,0	36,0	37,0	38,2	39,4	40,7	42,0

Oprentingsvoet = 3%; Vpb = 0,30

	1,00	1,01	1,02	1,03	1,04	1,05	1,06	1,07	1,08	1,09	1,10
0,00	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2	17,2
0,01	18,5	18,5	18,6	18,7	18,8	18,9	19,0	19,1	19,2	19,3	19,4
0,02	19,7	19,8	20,0	20,1	20,3	20,5	20,7	20,9	21,1	21,4	21,7
0,03	20,9	21,1	21,3	21,6	21,8	22,1	22,4	22,8	23,1	23,5	23,9
0,04	22,1	22,4	22,7	23,0	23,4	23,8	24,2	24,6	25,1	25,6	26,1
0,05	23,3	23,7	24,1	24,5	24,9	25,4	25,9	26,4	27,0	27,6	28,3
0,06	24,6	25,0	25,4	25,9	26,5	27,0	27,6	28,3	29,0	29,7	30,5
0,07	25,8	26,3	26,8	27,4	28,0	28,6	29,4	30,1	30,9	31,8	32,7
0,08	27,0	27,6	28,2	28,8	29,5	30,3	31,1	32,0	32,9	33,9	35,0
0,09	28,2	28,9	29,5	30,3	31,1	31,9	32,8	33,8	34,8	36,0	37,2
0,10	29,4	30,2	30,9	31,7	32,6	33,5	34,6	35,6	36,8	38,1	39,4

Oprentingsvoet = 5%; Vpb = 0,30

	1,00	1,01	1,02	1,03	1,04	1,05	1,06	1,07	1,08	1,09	1,10
0,00	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4
0,01	21,8	21,8	21,9	22,0	22,1	22,2	22,3	22,4	22,6	22,7	22,8
0,02	23,2	23,3	23,5	23,6	23,8	24,0	24,2	24,5	24,7	25,0	25,3
0,03	24,5	24,8	25,0	25,3	25,6	25,9	26,2	26,5	26,9	27,3	27,7
0,04	25,9	26,2	26,6	26,9	27,3	27,7	28,1	28,6	29,1	29,6	30,2
0,05	27,3	27,7	28,1	28,5	29,0	29,5	30,1	30,6	31,3	31,9	32,6
0,06	28,7	29,2	29,6	30,2	30,7	31,3	32,0	32,7	33,4	34,2	35,1
0,07	30,1	30,6	31,2	31,8	32,5	33,2	33,9	34,7	35,6	36,5	37,5
0,08	31,5	32,1	32,7	33,4	34,2	35,0	35,9	36,8	37,8	38,8	40,0
0,09	32,9	33,5	34,3	35,1	35,9	36,8	37,8	38,8	40,0	41,2	42,4
0,10	34,2	35,0	35,8	36,7	37,6	38,6	39,7	40,9	42,1	43,5	44,9

TABEL 3C GEVOELIGHEIDSANALYSE VAN DE GEDERFDE WINST

		GROEIVOET										
		1,00	1,01	1,02	1,03	1,04	1,05	1,06	1,07	1,08	1,09	1,10
NORMRENDEMENT	0,00	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8	15,8
	0,01	17,0	17,1	17,1	17,2	17,3	17,4	17,5	17,6	17,7	17,8	18,0
	0,02	18,1	18,3	18,4	18,6	18,7	18,9	19,1	19,3	19,6	19,8	20,1
	0,03	19,3	19,5	19,7	19,9	20,2	20,5	20,8	21,1	21,4	21,8	22,2
	0,04	20,4	20,7	21,0	21,3	21,7	22,0	22,4	22,8	23,3	23,8	24,3
	0,05	21,6	21,9	22,3	22,7	23,1	23,6	24,0	24,6	25,1	25,7	26,4
	0,06	22,7	23,1	23,6	24,1	24,6	25,1	25,7	26,3	27,0	27,7	28,5
	0,07	23,9	24,4	24,9	25,4	26,0	26,6	27,3	28,1	28,9	29,7	30,6
	0,08	25,0	25,6	26,2	26,8	27,5	28,2	29,0	29,8	30,7	31,7	32,7
	0,09	26,2	26,8	27,4	28,2	28,9	29,7	30,6	31,6	32,6	33,7	34,8
	0,10	27,3	28,0	28,7	29,5	30,4	31,3	32,3	33,3	34,4	35,6	36,9

VPB-voet = 30%

Oprentingsvoet = 2%